

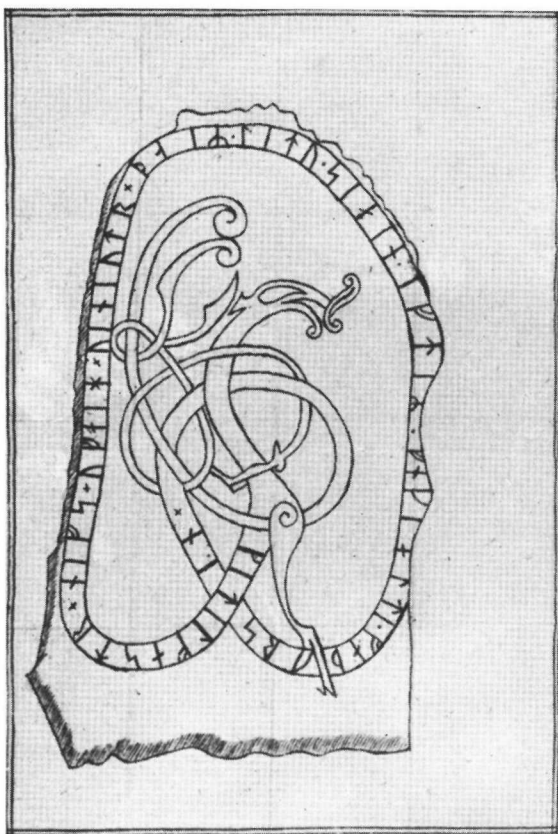

Fig. 72. U 362. Gådersta, Skepptuna sn.
Efter teckning av Rhezelius.

Fig. 73. U 362. Gådersta, Skepptuna sn.
Efter B 19.

362. Gådersta, Skepptuna sn.

Litteratur: B 19, L 514. J. Bureus, F a 6 s. 207 (Rhezelius), F a 5 n:r 315, F a 1 s. 72; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 90; O. Celsius, SR 1 s. 381.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (F 1 2 n:r 28); Bureus kopparstick (F f 6 n:r 131); P. Helgonius o. J. Har-dorph, träsnitt (i *Monumenta* 3 och B 19).

Runstenen fanns enligt Rhezelius »På Gården» (F a 6), »Skiäftuna Gåderstad inne på går-den» (F 1 2; likaså F a 5), enligt anteckning i Peringskiölds *Monumenta* i »Gådersta Östre går-den» (B 19: »Gåderstad östra gårde»). Det är säkerligen denna runsten som avses med upp-giften i *Ransakningarna*: »Vthi Gåderstadh på garden finnes en Runasteen pårijtat.» Den är numera försvunnen och har förgäves eftersökts.

Stenens höjd ung. 2,20 m., bredd ung. 1,20 m.; ristningen ung. 1,55 m. × 1,15 m.

Inskrift (enligt B 19):

kitilfastr · niks ufaihr - - iutr × pair × litu · stain × iftir × inkialti × faþur sin ·
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

Kættilfastr, Nefr(?), *Ofæigr*... þæir letu stæin æftir Ingjald, faður sinn.

»Kättilfast... Ofeg... de läto [resa] stenen efter Ingjald, sin fader.»

Till läsningen: Rhezelius återger inskriften sålunda: **kitilfastr × nifs × ufaih × uiniutr × þair · litu · s - ain · iftir · fnkialti · fapur sin ×**. De båda läsningarna stämma rätt väl överens, och en del olikheter kunna lätt förklaras. Det andra namnet är hos Rhezelius **nifs**, i B 19 **niks**, bådadera lika svårt att tolka. 20 **r** motsvaras hos Rhezelius av **u**, och han har därför fått fram det välkända namnet **uiniutr** *Viniutr* Vinjut (se Sö 290). Detta är möjligen riktigt; men betänkligt är att det föregående namnet *Ofeigr* därigenom hos Rhezelius kommer att sakna nominativändelse.

Hjälperbet *let* 'lät', pl. *letu* ensamt, med infinitiven *ræisa* utelämnad, förekommer i en del inskrifter, se U 215, 373, L 242 Bräckesta, Tensta sn. 31—34 **litu** kan möjligen vara felläsning för **ritu rettu** »uppreste». Om namnet *Kættilfastr* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100, om *Ofeigr* se U 2.

11—14 **niks** eller **nifs** är möjligen ett mansnamn *Nefr*, med **s** i stället för **r**, liksom i t. ex. Ög 81 **treks drængr**, U 61 **þais þeir**. Namnet *Nefr* är f. ö. känt från ett par uppländska inskrifter, (ack.) **nif** L 564 och (gen.) **nifs** L 565 Skottsilla, Knivsta sn, och en öländsk, nom. **nifr** Öl 18.

363. Gådersta, Skepptuna sn.

Litteratur: B 21, L 517. J. Bureus, F a 6 s. 204 (Rhezelius), F a 5 n:r 313; J. Peringskiöld, F l 5:1 n:r 40, Monumenta 3, bl. 92; O. Celsius, SR 1 s. 380, 2 s. 75, 609.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (F l 2 n:r 26); Bureus, kopparstick (F f 6 n:r 130); Peringskiöld, teckning (F l 5:1), träsnitt (i Monumenta 3 och B 21).

Runstenen fanns på ett större jordfast stenblock i Gådersta äng, ett stycke från ristningen U 360 i berghällen. Rhezelius (F a 6): »Der litet från [d. v. s. från U 360] i Engen», F a 5: »I Engen»; Peringskiöld (F l 5:1): »Gådersta äng emellan landzwägen och steenörn i Skäfftuna Sochen. Jordfast» (likaså *Monumenta*). Den är numera försvunnen och har förgäves blivit eftersökt.

Ristningens höjd ung. 1,60 m., bredd ung. 1,05 m. Ristningen är känd genom två av varandra oberoende teckningar, av Rhezelius från 1630-talet och av Peringskiöld från 1684. Vid Peringskiölds besök på platsen var den betydligt skadad; särskilt var den nedre delen så gott som förstörd. Vida bättre var den i behåll på Rhezelius' tid, 50 år tidigare. Han kan därför återge inskriften fullständigare och säkrare. Slutet (runorna 100—119) har han dock icke lyckats läsa. Här nedan återges därför inskriftens förra del (r. 1—99) i huvudsak efter Rhezelius, dess slut (r. 100—119) efter Peringskiöld.

Inskrift (enligt Rhezelius och Peringskiöld):

kislaug · lit · hakua · at sun sin · sbialtbupi · ulfr · ikuar · hulfastr · kairi · þair · at broþur · sin · þiakn ·
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75
fors · uti ok · at biarn fapur sin bro kirpu · kup hialbi silu
 80 85 90 95 100 105 110 115

Gislaug let haggva at sun sinn, Spjallbudi, Ulfr, Ingvarr, Hol(m)fastr, Gæiri, þeir at broður sinn Þiagn, fors uti, ok at Biorn, faður sinn. Bro gærðu. Guð hialpi salu.

»Gislög lät hugga efter sin son, Spjallbude, Ulv, Ingvar, Holmfast, Gere efter sin broder Tjägñ — han omkom utomlands — och efter Björn, sin fader. De gjorde bro. Gud hjälpe själen.»

Till läsningen: Rhezelius' läsning återges i F a 6 på följande sätt: **kislaug · lit · hakua oat · un sin · sbialtbupi · ulfr · ikuar · hulfastr · kairi · þair · at broþur · sin · þiakn · fors · uti ok · at biarn fapur sin ·**

15—42683. *Upplands runinskrifter*.